

Tanker om kristendom, nationalitet og danskhed

v/Simon T. L. Stubkjær

Findes der danskhed? Hvis ja, hvad rummer begrebet så og kan det i det hele taget ses i sammenhæng med kristendommen, som på ingen måde begrænser sig til geografiske områder, men er overnational/universel? Er danskheden bestemt af kristendommen eller er kristendommen blot en gudsdyrkelsesform vi har taget til os her til lands bestemt af faktorer for over 1000 år siden?

Hvis jeg rejser udenlands og bliver spurgt til min herkomst, svarer jeg uden at blinke, at jeg er dansk. Jeg er født ind i en dansksproget sammenhæng og dermed også ind i en dansk historie og kultur. Ligesom jeg ikke selv valgte mine forældre, valgte jeg heller ikke mit modersmål selv. Jeg er så at sige blevet sat ind i en historie, som jeg kan tage på mig, kan distancere mig fra, kan acceptere eller ej, men som jeg ikke bare kan løbe fra.

Kan jeg derved påstå, at der ligger en danskhed som et grundvilkår for mig? Og hvis jeg svarer ja på det spørgsmål, ligger der så i grunden andet i denne solidaritet end det, vi kender fra H. C. Andersen ord om "dér har jeg rod – dér fra min verden går" eller fra Grundtvigs bestemmelse af, hvad folket er: "Til et folk de alle høre/ som sig regne selv dertil,/ har for modersmålet øre,/ har for fædrelandet ild"?

Skulle jeg gå ind på den præmis, ligger der ikke en eneste antydning af en nationalisme, hvis dette begreb forstås som en hævvelse af det danske på bekostning af andre stater, nationer eller kulturer eller som en aggressiv selvhævvelse af racistisk tilsnit over for ikke-danske. Vi danskere er hverken ædlere eller bedre end andre eller har bedrevet det specielt vidt. Men at vi er danske på godt og ondt betyder, at vi udgør et folk med en historie, en kultur og et sprog.

Jeg tror faktisk, at det at ville benægte en bundethed til sit [danske] ophav, er at ville benægte virkeligheden eller at ville springe over sin egen skygge. Den enkelte normalt holder af sin familie og er parat til at forsvare den, og på samme måde ville det være forkert at sige, at vi diskriminerer andre kvinder ved at holde mere af vores kæreste eller kone end af andre kvinder. Der hører til det at være dansk en sans for grænser og forskelle. Heri ligger der intet hovmod fra min side, men nok det, som jeg ville benævne betragtninger. Det ene, det danske, er ikke i objektiv forstand bedre end det andet, men det ene er ikke det samme som det andet, og vi er sat i verden, hvor vi er bundet af vores virkelighed og de begrænsninger den giver. I Danmark er det at være dansk. I Østrig at være østrigsk, i Kina at være kinesisk.

Er ovenstående så ikke blot udtryk for en konservativ, umoderne, nationalistisk og snæversynet holdning, som i en verden anno 2018 med dens globalisering må betragtes som bagstræb, romantik og manglende sans for realiteter?

Hvis ovenstående holdning stod til troende, ville den så ikke medføre, at jeg som dansker ville lukke mig om mig selv i et håb om, at verdenshistorien går uden om mig? Medfører en sådan holdning ikke, at den danske udlændingepolitik har fået en inhuman karakter, der både grænser til at være i strid med menneskerettighedskonventionerne og være en overtrædelse af det kristne næstekærlighedsbud?

Det spørgsmål kan kun besvares personligt. Jeg er født på Fyn i en ganske almindelig dansk familie. Som knap syvårig flyttede jeg med mine forældre og storebror til Wien, hvor min far for en længere periode skulle arbejde. Inden der var gået ret mange dage, mødte jeg skolen for første gang overhovedet, nemlig i en 1. klasse i en wiensk folkeskole. Sproget var tysk. I løbet af de 3½ år jeg var der, lærte jeg at beherske tysk i skrift og tale, og det er temmelig klart, at hvis min fars ansættelsesforhold var blevet forlænget i flere år, så ville "problemet" om den totale integration i det østrigske samfund have stillet sig. Skulle jeg være blevet østriger? Eller måske mere afgørende: kan man fastholde sin danskhed eller i det mindste prøve på at fastholde den, eller bør man lade sig integrere i værtssamfundet? I min familie løste vi – hvis der kan tales om en løsning, fordi vi trods alt vidste, at opholdet i Wien ville være begrænset – problemet på den måde, at hjemmet blev erklæret for "dansk zone", hvor der taltes dansk og hvor de danske skikke og traditioner blev holdt i hævd. Men ellers tilpassede vi os den østrigske virkelighed, i skolen, i fodboldklubben og i spejdertroppen. I skolens kristendomsundervisning var der en opdeling mellem katolikker [det store flertal] og de "evangeliske", som opfattedes som helt uproblematisk. I årenes løb blev det klart, at vi udviklede, hvad jeg i dag ville kalde for to loyaliteter: loyaliteten mod det vi kom fra med alt hvad det indebar, men også en loyalitet mod det, vi var kommet til. Her var venner, varme og venlighed. Der var en selvfølgelig accept af os og en interesse for os, kombineret med en forståelse for de vanskeligheder, vi havde i starten. Jeg ville ikke have været de år foruden, som gav mig et indblik i en anden kultur, som ikke satte min danskhed på prøve, men som lod den leve ved siden af den østrigske.

Fra 1. februar 1999 og ét år frem var jeg ansat som assistent ved den danske sømandskirke i Hong Kong. Lå der i denne stilling et naturligt krav til mig om, at udgangspunktet for mit virke var en forankring i "dansk kristendom"? Kristendommen er universel, men ordet "dansk kristendom" er valgt bevidst; gennem den danske kirkes historie er kristendommen blevet farvet af det danske sprog, der har formidlet den kristne forkyndelse, af vore dansksprogede ritualer, vores salmer og

vores dansksprogede bøtter. Mit arbejde i Hong Kong var ikke af missionarisk karakter, men skulle udfoldes inden for de rammer, den kinesiske lovgivning afstak. Det arbejde, der blev efterspurgt i Søndagskirken demonstrerede, at de besøgende havde en klar forestilling om et tilhørsforhold til Danmark og aflagde en bekendelse til en danskhed, der ikke vil hævde en slags overlegenhed over for det fremmede, men blot udtrykke samhørighed med andre danske, med det udgangspunkt og den forankring, der er deres - herunder med den danske folkekirkes forvaltning af den kristne forkyndelse. Erfaringerne fra min tid i Hong Kong viste, at det er muligt at leve et dansk liv uden for Danmark under respekt for det kinesiske samfund, men også at danskere fastholder deres kultur og danske kristendom - i hvert fald i ritualiseret form i kirkens rum - under fremmede himmelstrøg. Dette er ikke en banalitet, men en iagttagelse, der skal respekteres, når talen falder på danskhed og på Danmark som det sted, hvor danskheden har sin plads.

Naturligvis vil mange danskere være henvist til at arbejde uden for Danmarks grænser. Det kan være som repræsentanter for Danmark, som medarbejdere i organisationer, som det officielle Danmark står bag, som medarbejdere i danske eller udenlandske firmaer eller i mange andre funktioner, herunder som medarbejdere i internationale organisationer. Det bliver de ikke mindre danske af.

Det generelle problem om den fremmedes eventuelle integration i et værtssamfund rummer en række spørgsmål til den fremmedes egen motivering for at ville leve i et andet samfund, til værtssamfundets karakter og normer og til de rettigheder, enkeltsamfundene mener sig forpligtede til at give den fremmede. I besvarelsen af disse spørgsmål, som er blevet kraftigt accentueret i de sidste mange år ikke kun i Danmark, som følge af en tilflytning af ikke mindst mennesker med en anden kulturel og religiøs baggrund, vil det ses, at forskellige, hver for sig acceptable forestillinger og idealer kommer i konflikt med hinanden.

I mit personlige tilfælde ville der ikke have været de store omkostninger ved at lade mig integrere i det østrigske samfund som barn, og det østrigske samfund ville sikkert uden store ophævelser have ladet denne integration finde sted. Kulturforskellene er små, og de sproglige barrierer kunne hurtigt brydes ned. Anderledes stiller det sig med min eventuelle integration i det kinesiske samfund. Som voksen - og med den funktion jeg havde i Hong Kong - ville jeg anse det for temmelig umuligt, at jeg for alvor kunne være blevet integreret - dertil var kulturforskellene for store. Det kinesiske samfund ville nok have accepteret mig, som det har accepteret et væld af nationaliteter, men dog under den selvfølgelige forudsætning, at mine aktiviteter kunne rummes inden for de samfundsmæssige rammer, som kineserne afstak.

For mange har kristendommen i høj grad noget med samfundsindretningen at gøre, for mange andre intet. At det skulle være kristendommen, der fordrer troskab og kærlighed over for danskheden, danmarkshistorien og fædrelandet, er ikke et synspunkt jeg kan tilslutte mig. For mig at se ligger deri en frygt for det fremmede; en angst for at blive rendt over ende af andet end kristendommen. Kristendommens krav om at elske Herren sin Gud og næsten som sig selv, er netop et krav, der ikke ser på sprog eller nationalitet, men ser det største i selv den mindste.

Udgivet på Sct. Catharinæ Kirkes hjemmeside.

https://www.sct-catharinae.dk/fileadmin/group/993/Dokumenter/Fra_praesten/Tanker_om_kristendom__nationalitet_og_danskhed_.pdf